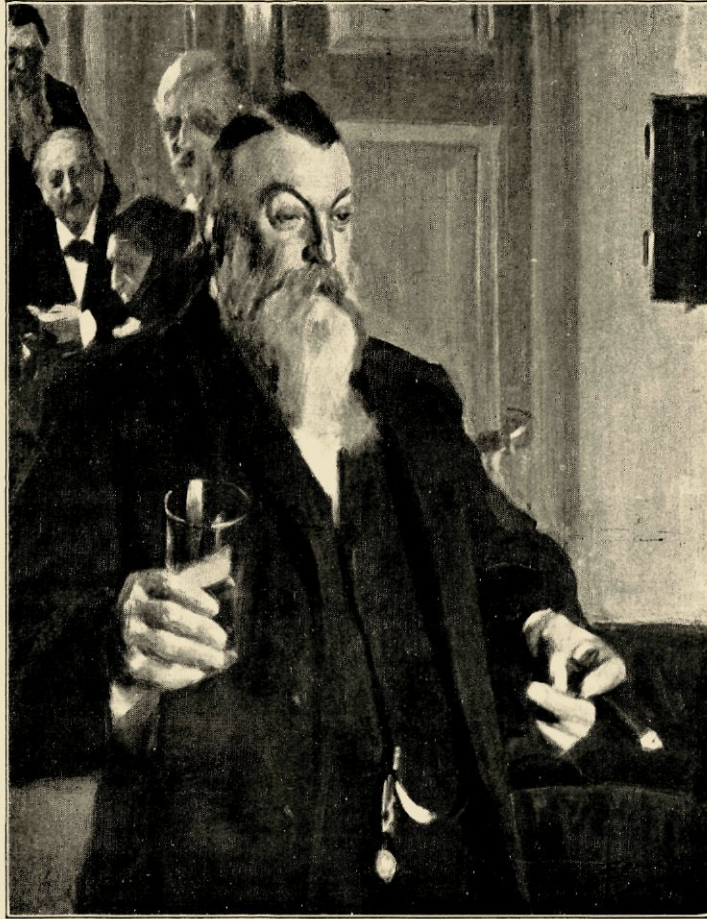

Het is in de plaat geëts zoo vlot als een „gouache” op 't papier wordt geworpen; op 't eerste gezicht slordig en haastig, maar met een zekerheid, die vlotheid kan riskeeren. De ets is merkwaardig nog om de wijze, waarop het effect is weergegeven van tweeërlei belichting. Van links schijnt de zon de omnibus in, van rechts vloeit een meer diffuus licht naar binnen. Een probleem van dezelfde soort als bij „moeder en dochter”, van dezelfde soort als ook bij het Parijsche boulevard-nachteffect (pag. 416), waarvan de eene zijde het felle licht van een café-terras, aan den anderen kant het schijnsel van een booglamp aan den trottoirrand, de in bont gestoken vrouw,

die even leunt tegen een boom, belicht. Zorn heeft later ditzelfde werk ook geëts, zooals zoovele, waaraan hij voor zich zelf een souvenir wilde houden en wie deze ets vergelijkt met de schilderij in het Gothenburgsche museum wordt gefraspeerd door de omstandigheid, dat de ets even sterk als de schilderij het donzige van de bontcape en van de mof vermag weer te geven, met middelen, die men eer zou hebben verwacht bij de schilderij, terwijl de schilderij den etser doet vermoeden, neen verraadt door de scherpte, waarmede al penseelend de contouren zijn getrokken, die de ets schijnbaar opzettelijk verwaarloost. Zorn maakt den indruk, dat hij al schilderend denkt aan de ets, die van dit sujet ware te maken, en met de etsnaald poogt te schilderen. Niet dat hij de

EEN TOAST. PORTRET VAN DEN SECRETARIS WIESELGREN 1892.
(NAT. MUSEUM, STOCKHOLM).

karakteristieke eigenschappen eener bepaalde techniek zou verwaarloozen om der wille van de qualiteiten, die bij een ander behooren, nog veel minder dat hij het niet zou vermogen te onderscheiden tusschen beide of ze zou miskennen, hij maakt alleen al schilderend gebruik van wat hij als etsvermag; zijn penseel, dat breed wordt neergezet, is als het felle Noorsche licht, dat vlijmscherpe lijnen trekt, en als hij etst dan gevoelt hij, hoe deze techniek slechts onvolkomen zijn indruk, dat is den indruk van een schilder weergeeft en door de wijze waarop hij de naald hanteert: tracht hij dan dit voor zijn gevoel bestaand tekort aan plastisch uitdrukkingsvermogen en soepelheid aan te vullen. Dat heeft o.a. het bezwaar, dat zijn etsen nu en dan iets te plastisch aandoen: